Nødtvungent Forsvar.

Motto: Kjærligheden er langmodig, er velvillig; Kjærligheden bærer ikke Nid; Kjærligheden bruger ikke Fremfusenhed, opblæses ikke; den er ikke usømmelig, søger ikke sit Eget, forbitres ikke, tænker ikke Ondt; den glæder sig ikke over Uretfærdighed, men glæder sig ved Sandhed; den fordrager Alt, tror Alt, haaber Alt, taaler Alt. 1 Cor. 13, 4—7.

No. 11. } December 1882. { 1ste Aargang.

Begrundelse af den Protest,
som af Missouri = Synodens Delegater
under Synodalkonferencens Møde i Chicago blev fremlagt mod en ubetinget Anerkjendelse af Hr. Prof. Schmidts Ret til at have Sæde og Stemme i Forsamlingen.

(Slutning.)

Sin offentlige Kamp mod Missouri begyndte Hr. Prof. Schmidt strax i det første No., 1ste Aargang, af sit „Theologiske Tidsskrift", „Altes und Neues", (Januar 1880) med følgende Erklæring: „Grunden, hvorfor vi netop nu lader vort ‚Altes und Neues' udkomme, er en meget speciel. I Missourisynodens Skrifter .... er i de sidste Aar en Lære om Naadevalget udførlig bleven fremstillet og forsvaret, som vi ikke kan Andet end erkjende for en mod Skrift og Bekjendelse stridende, en kalviniserende Vildfarelse....Velan, saa lad det i Guds Navn blive Kamp, aaben og alvorlig Kamp mod denne nye Krypto=Kalvinisme." (Side 1 og 2.)

Idet vi forbigaar de næsten utallige Gjentagelser af denne Brændemærken af vor Lære om Krypto=Kalvinisme, vil vi kun endnu udhæve følgende Udfald mod os:

Side 253, 1ste Aargang, heder det: „Denne Hemmelighed, som det saa ofte kaldes" (af Missourierne), „er intet Andet end den kal-

vinske Adskillelse mellem voluntas beneplaciti og signi (d. v. s. det hemmelige Velbehags ubetingede Vilje og den blotte Tegnets Vilje)."

Aarg. II, S. 2: „I denne Dobbelthed i Raadslutningen til Salighed" (som Missourierne lærer) „ligger talløse andre falske og sjælefordærvende Lærdomme skjulte, f. Ex. om Naaden, Naademidlerne, Omvendelsen, Tro, Vished om Salighed, Bestandighed."

Aarg. II, S. 3: „Netop i dette Tilfælde, hvor Tusinder ligefrem lader sig bedaare af den missouriske, foregivne krystalrene Orthodoxis Trylleri...., vil vi saa meget alvorligere og kraftigere opløfte vor Vægterstemme....Opstaar der saa Adskillelser og Splittelser, velan, vi vil hellere frelse Sandheden og den sande evangeliske Troesgrund, end at vi i det Ydre skulde lade en Kjæmpe af en angivelig overmaade rettroende Organisation staa uanfegtet, naar Sandheden derved benegtes, undertrykkes og tabes."

Aarg. II, S. 159: „Saa sørgeligt som det er, at der ved denne nye Lære afstedkommes nye Kampe og Splittelser, saa glædeligt er det dog ogsaa, at ikke Alle bøier sine Knæ for denne Baal."

S. 355 ff. findes en Artikel med Overskriften: „Hvorledes Missouri i Hovedsagen stemmer overens med Kalvinisterne."

S. 415 læser vi: „Det er Enden paa Visen med dette nymissouriske Sværmeri. Ligesom al falsk Aandelighed munder det tilsidst ud i væmmeligt aandeligt Hovmod og Praleri."

Aarg. III, S. 3: „Vore Modstandere og mangen kortsynet Tilskuer i den nu brændende Lærestrid vil maaske beklage eller endogsaa gjøre Nar af det og spotte, naar vi siger, at Missourisynodens nuværende Standpunkt simpelthen er at betragte som et Frafald fra det rene Evangelium."

Aarg. III, S. 7: „Her er det, hvor Missouri har forkastet det rene Evangelium, som vore Fædre lærte det, og har antaget Kalvinisternes skrækkelige Lære om en Udvælgelse til Salighed ifølge Guds blotte Vilje."

S. 8: „Missouri er i denne Hovedlære om Guds evige Salighedsvilje affalden fra det rene Evangelium og har i dette Spørgsmaal om Forholdet mellem Tilegnelsen af Kristi Fortjeneste som finder Sted i Tiden, og den evige Beslutning om Saliggjørelsen ganske afgjort og eftertrykkelig taget Parti med den lutherske Kirkes Erkefiender, Kalvinisterne. Vi er vel vidende om, at Forførerne i St. Louis benytter sig af al List og alle Kneb for saa meget som muligt at skjule dette sit Frafald."

S. 284: „Missouris nye Vranglære lader vistnok tilsyneladende

og i Ord det almindelige Frelsesraad staa urørt, men de forkaster Læren om dettes sande Kraft og Virkning ogsaa for alle Ikke-udvalgte og Ikke-omvendte som en synergistisk-pelagiansk."

S. 285: „De" (Missourierne) „fordømmer det jo i Grunden som Vranglære, at alle Mennesker kan blive omvendte ved Ordet."

Endelig læser vi i det sidste No. for 15de Oktober d. A., men som allerede var udkommet den 1ste Oktober, under Overskriften: „Lærer Missouri en uimodstaaelig Naade?" Følgende (S. 305): „Dette Spørgsmaal er nu blevet nødvendigt, skjønt det ikke er det oprindelige eller Hovedspørgsmaalet i Striden. Missouri har nemlig sin egen Fremgangsmaade og følger den ogsaa nøie i den nuværende Strid. De søger at bortdrage Opmærksomheden fra sit eget grundstyrtende Kjætteri og at vinde passende Angrebspunkter hos sine Angribere."

Den hele Artikel slutter med følgende Ord (S. 320): „Al Respekt for Kalvinisternes Ærlighed, som aabent bekjender sig til Læren om den uimodstaaelige Naade. Denne uimodstaaelige Naade er og bliver jo den anden Halvpart af hvert absolut Valg; thi er Valget et ubetinget, saa maa jo visselig ogsaa Udførelsen deraf være ligesaa ubetinget og hensynsløs, ligesaa absolut. Men fy, Skam over en saadan feig, kryptokalvinsk Rævetheologi, som vistnok ogsaa lærer ganske det Samme, men som aldeles ikke vil have Barnet nævnt ved dets rette Navn, fordi man skammer sig ved dets Herkomst og Slægtskab."

Saaledes skriver Hr. Prof. Schmidt om Missouris Lære om Naadevalget. Missourisynoden har dog, Gud ske Lov, da den var forsamlet i Mai 1881 i Ft. Wayne, selv offentlig for Gud og hans hellige Kirke fremlagt sin Lære om Naadevalget, og det i saa nøie og bestemte Udtryk, at en Misforstaaelse ikke vel er mulig. Den har nemlig gjort 13 Satser, som indeholder Læren om Naadevalget, og som i dens Blad „Der Lutheraner" er blevne offentliggjorte i No. 2 ff. for Aaret 1880 og optagne i dens attende Synodalberetning S. 23 og ff., „til Udtryk for sin Bekjendelse i Læren om Naadevalget", og den har enstemmig bekjendt sig til disse 13 Satser, alene med Undtagelse af de Medlemmer, som derpaa har forladt den og taget Parti med Hr. Prof. Schmidt. Disse 13 Satser lyder, som følger:

1. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Gud fra Evighed af har elsket den hele Verden, at han har skabt alle Mennesker til Salighed og ingen til Fordømmelse, og at han alvorlig vil, at alle Mennesker skulle blive salige; og vi forkaste og fordømme derfor den herimod stridende kalvinske Lære af ganske Hjerte.

2. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Guds Søn er kommen til Verden for alle Mennesker, at han har baaret og bødet for alle Menneskers Synder og fuldkommen forløst alle Mennesker uden Undtagelse; og vi forkaste og fordømme derfor den herimod stridende kalvinske Lære af ganske Hjerte.

3. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Gud ved Naademidlerne for Alvor kalder alle Mennesker, det er, med den Hensigt, at de ved disse Midler skulle komme til Bod og til Tro og tillige opholdes i Troen indtil Enden og saaledes tilslut blive salige, til hvilken Ende Gud ved Naademidlerne tilbyder dem den ved Kristi Fyldestgjørelse forhvervede Salighed og Kraften til i Troen at gribe denne; og vi forkaste og fordømme derfor den herimod stridende kalvinske Lære af ganske Hjerte.

4. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at intet Menneske fortabes derfor, at Gud ikke har villet gjøre det saligt og har gaaet det forbi med sin Naade, eller fordi han ikke tillige har tilbudt det Bestandighedens Naade og ikke villet give det denne, men at alle Mennesker, som gaa fortabte, selv ere Skyld deri, nemlig ved sin Vantro, og fordi de haardnakket have modstaaet Ordet og Naaden indtil Enden; og „i denne Foragt for Ordet er ikke Guds Forudbestemmelse Skyld, men Menneskets forvendte Vilje, som støder den Hellig Aands Middel og Redskab, hvilket Gud ved Kaldet tilbyder ham, fra sig eller forvender det og modstaar den Hellig Aand, som gjennem Ordet vil være kraftig og virksom, ligesom Kristus siger: ‚Hvor ofte vilde jeg forsamlet dine Børn, og I vilde ikke', Matth. 23, 27." (Konkordiebogen S. 422). Derfor forkaste og fordømme vi den herimod stridende kalvinske Lære af ganske Hjerte.

5. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at kun de sande Troende, som indtil Enden eller endnu ved Enden af sit Liv i Sandhed tro, ere Gjenstand for Naadevalget eller Forudbestemmelsen; vi forkaste og fordømme derfor den huberske Vildfarelse, at Udvælgelsen ikke er partikulær (d. e. ikke blot angaar Nogle), men er almindelig og angaar alle Mennesker.

6. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Udvælgelsens guddommelige Naadeslutning er uforanderlig, og at derfor ingen Udvalgt kan blive forkastet og gaa fortabt, men enhver Udvalgt visselig bliver salig; og

vi forkaste og fordømme derfor den herimod stridende huberske Vildfarelse af ganske Hjerte.

7. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at det er daarligt og sjælefarligt, og at det fører enten til kjødelig Sikkerhed eller til Fortvivlelse, naar man ved Udforskning af den evige guddommelige hemmelige Raadslutning vil blive eller være vis paa sit Naadevalg og paa, at man engang skal blive evig salig, og vi forkaste og fordømme af ganske Hjerte den herimod stridende falske Lære som fordærveligt Sværmeri.

8. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at en troende Kristen' af Guds aabenbarede Vilje skal søge at blive vis paa sin Udvælgelse, og vi forkaste og fordømme derfor af ganske Hjerte den herimod stridende papistiske Vranglære, at man kun ved en ny umiddelbar Aabenbaring kan blive eller være vis paa sin Udvælgelse eller Salighed.

9. Sats.

Vi tro, lære og bekjende: 1) at Naadevalget ikke bestaar i en blot Guds Forudviden om, hvilke Mennesker der blive salige; 2) at Naadevalget heller ikke er det blotte Guds Forsæt at ville forløse Menneskene og gjøre dem salige, saaledes at Naadevalget skulde være almindeligt og strække sig til alle Mennesker uden Forskjel; 3) at Naadevalget ikke angaar dem, der tro til en Tid (Luk. 8, 13.); 4) at Naadevalget ikke er en blot Raadslutning af Gud om at ville gjøre alle dem salige, som tro indtil Enden; derfor forkaste og fordømme vi af ganske Hjerte Rationalisternes, Huberianernes og Arminianernes herimod stridende Vranglærdomme.

10. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at alene Guds Naade og Jesu Kristi Fortjeneste er Aarsagen, som har bevæget Gud til at udvælge de Udvalgte, og at ikke noget Godt, som Gud har forudseet hos de Udvalgte, ikke engang den af Gud hos disse forudseede Tro, er Aarsag hertil; derfor forkaste og fordømme vi Pelagianernes, Semipelagianernes og Synergisternes herimod stridende Lærdomme som gudsbespottelige, forfærdelige Vranglærdomme, der omstøde Evangeliet og dermed hele den kristelige Religion.

11. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Naadevalget ikke bestaar deri, at Gud blot ser eller ved forud de Udvalgtes Salighed, men at det ogsaa er

en Aarsag til deres Salighed og Alt, hvad der hører til samme; og vi forkaste derfor af ganske Hjerte Arminianernes, Socinianernes og alle Synergisters herimod stridende Lærdomme.

12. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at Gud angaaende Naadevalgets Hemmelighed endnu har „fortiet og skjult Meget og alene forbeholdt det sin Visdom og Erkjendelse“, hvilket intet Menneske kan eller skal udforske, og vi forkaste derfor, naar man vil udgrunde ogsaa dette, som ikke er aabenbaret, og med sin Fornuft rime sammen, hvad der synes at modsige vor Fornuft, hvad enten dette nu sker ved kalvinske eller pelagiansk-synergistiske Menneskelærdomme.

13. Sats.

Vi tro, lære og bekjende, at det ikke alene ikke er unyttigt eller endog farligt, men fornødent og til Velsignelse, ogsaa offentlig for det kristne Folk at foredrage den hemmelighedsfulde Lære om Naadevalget, forsaavidt den er klart aabenbaret i Guds Ord, og vi ere derfor ikke enige med dem, som mene, at denne Lære enten ganske bør forties, eller at der dog kun blandt de Lærde bør disputeres derom.

Med disse Satser forbinder vi ingen anden Mening end den, som Ordene selv antyder, og vi forkaster Alt, som modsiger disse Satser, selv om Saadant skulde findes i vore egne Skrifter. Vi gjentager derfor her, hvad vor Delegatsynode (Fællessynode) efter at have opstillet disse 13 Satser ifølge dens Beretning (1881 S. 37) udtrykkelig har erklæret, nemlig: „Den, som virkelig antager disse Satser, saaledes som de lyder, stemmer overens med os i Troen. Dermed vil vi tillige have sagt, at vi ikke bekjender os til Noget, som ikke stemmer overens med disse Satser .... Vi vil ikke vide af nogen hemmelig og skjult Mening i disse Satser.“

Dette er altsaa vor Synodes Lære. Det er ingen anden end den Lære, som findes i den hellige Skrift og i vor Bekjendelse, den Lære, som Luther førte og alle de Mænd, hvem Gud har benyttet sig af som sine helligede Redskaber til at forfatte vore Bekjendelsesskrifter. Fra denne Lære kan vi ikke vige, ved denne Lære vil vi staa fast til Døden, for denne Læres Skyld er vi beredte til at lide Forhaanelse og Forfølgelse, paa Grundlag af denne Lære haaber vi engang ved Guds Naade at faa en salig Udgang af denne møiefulde Verden fuld af Strid og Uro, og med denne Lære vil vi trøstigen møde op for Jesu Kristi Aasyn, naar han skal dømme de Levende og Døde.

Det er her ikke Stedet til af Guds Ord at begrunde denne vor Lære og at forsvare den mod de Angreb, som den har været udsat for. Begge disse Ting er allerede omstændelig blevne gjorte paa andre Steder og vil med Guds Hjælp fremdeles blive gjorte.

Vor Opgave var at angive vore Grunde, hvorfor vi er fremkomne med Protest mod en ubetinget Anerkjendelse af Hr. Prof. Schmidt som Deltager i vor Synodalkonference. Denne Opgave har vi nu løst. Vore Grunde er (for endnu engang i Korthed at gjentage det): ikke den falske Lære, hvori Hr. Professor Schmidt er falden, angaaende hvilken vi allerede ved Stridens Udbrud har erklæret os beredte til broderligt at forhandle med ham i Synodalkonferencens Forsamling, og hvortil vi under andre Omstændigheder endnu idag vilde være beredte, men

1) at Hr. Prof. Schmidt atter og atter udskjælder vor af Guds Ord beviste Lære som grundstyrtende Vildfarelse, strax offentlig beskylder os for Kalvinisme og altsaa strax offentlig anklager os for fordømmeligt Kjætteri, at han tilskriver os de Fornuftslutninger, som han drager af vor Lære, som om disse var vor Lære, ja at han nu allerede i Aarevis har kjæmpet imod os som imod Sandhedens Fiender og forstokkede Kjættere og har udskreget os som Saadanne i den hele Kristenhed, at han har afvist Forslaget om at standse med sin fiendtlige Polemik og imidlertid fremdeles kollokvere med os, og at han saaledes selv faktisk allerede forlængst har ophævet ethvert troesbroderligt Forhold til os;
2) at Hr. Prof. Schmidt med alle til hans Raadighed staaende Midler forsøger at skaffe sig et Anhang, at sprænge Synodalkonferencen, at trænge ind i vore Menigheder og i dem at anrette Splittelse og Forargelse og paa mere end et Sted har gjennemført dette sit fiendtlige Foretagende at sønderrive vor Kirke.

Nu at sidde sammen med en saadan Mand ligesom med en Broder og et stemmeberettiget eller ogsaa kun raadgivende Medlem af en Kirkeforsamling, der repræsenterer vor Kirke og har med dens Styrelse at gjøre, det anser vi for at være den groveste Unionisme og den mest aabenbare Synkretisme og Indifferentisme, som nogensinde har skjæmmet den rettroende Kirke, og vi er af den Mening, at ethvert ærligt Menneske, selv om det mente, at vi havde Uretten paa vor Side, maa vente, ja forlange, at vi som ærlige Mennesker ikke skal finde os i Saadant, medmindre vi med denne Gjerning vilde fordømme os selv og staa for Verden som Hyklere. Synodalkonferencens Konstitution betegner „ydre Udtryk for Aandsenigheden inden de betræffende Synoder" som Konferensens første Maal; derfor vilde Anerkjendelsen af en Mod-

staaer, saaledes som Hr. Prof. Schmidt er, hos Vennerne af Troesenighed kun virke Bedrøvelse, medens den fra deres Side, som er Fiender af Sandheden, kun vilde bringe Spot og Haan over vort Samfund; og derfor er det da, at vi i vor Synodes Navn ikke kan byde vor Haand hertil, vi, som af vor sidste Synodeforsamling har modtaget den bestemte Instrux: „I sidder ikke sammen til kristelig Raadslagning med Nogen, som offentlig har beskyldt os for Kalvinisme." (Synodalber. 1881, S. 45.)

Saa gjentager vi da hermed vor Protest for denne ærværdige Forsamling offentlig og høitidelig. Vor Protest er imidlertid, som vi allerede i Begyndelsen har bemærket, kun en betinget. Vi er nemlig beredte til strax at tage den tilbage, saasnart Hr. Prof. Schmidt 1) offentlig uden Forbehold tilbagekalder sin imod os offentlig fremsatte Beskyldning for Kalvinisme og 2) offentlig erkjender som Uret fra sin Side de af ham gjorte Skridt til at sprænge vor Synodalkonference og til at sønderrive vore og andre til os hørende Menigheder. Før dette er skeet, vil og kan vi ikke her gaa ind paa nogen Forhandlinger med ham. Thi derom, at det skulde være Uret i dette Tilfælde at dømme ham uhørt, kan der for det Første af den Grund ikke være Tale, fordi han jo allerede mere end nok i Aarevis er bleven hørt i sit Organ, og for det Andet, fordi der her aldeles ikke er Tale om nogen Anklage mod Hr. Prof. Schmidt, men kun om en Begrundelse af vor Erklæring ligeoverfor den ærværdige Synodalkonference, den Erklæring nemlig, at vi paa Grund af almindelig bekjendte, ubestridelige Kjendsgjerninger for vor Samvittigheds Skyld ikke længere kan sidde sammen med Prof. Schmidt som et berettiget Medlem af en kirkelig Repræsentation.

Derhos bevidner vi endnu tillige, at det ikke alene er langt fra os at protestere mod Anerkjendelsen af nogen anden Repræsentant fra den norske Synode som en berettiget Deltager i denne Forsamling, men at heller ikke vor Protest er rettet imod de norske lutherske Brødre, som har sendt Hr. Prof. Schmidt hid, da de vel ikke har havt noget tilstrækkeligt Kjendskab til det Forhold, i hvilket Hr. Prof. Schmidt staar til os, men vel hellere har kunnet mene, at netop paa denne Vei den indtraadte Uenighed i Læren gjennem broderlig Forhandling ved Guds Naade kunde blive hævet.

Maatte Herren forbarme sig over vor amerikanske lutherske Kirke, saa at den ikke glemmer, hvad Herren har gjort ved den, og ikke lader sig forblende til at bortkaste det sande Evangelium for et Skinevan-

gelium. Maatte den kjære Herre Gud i Særdeleshed antage sig vort arme, enfoldige Kristenfolk, som saa let bliver vildledet og forført ved skjønne Talemaader og dristige Paastande, og hjælpe det til at gjennemskue ethvert Bedrag, som man driver med det, og til at blive fast ved den gamle sunde Lære. Maatte Herren endelig frigjøre alle dem, som tror, at Hr. Prof. Schmidts Lære dog er den, som er bleven ført af en stor Skare af senere, høit ansete Lærere i vor Kirke, hvilke en tro Lutheraner skulde maatte følge, fra al ugudelig Stolen paa Menneskeautoritet, og maatte han skjenke dem Naade til ogsaa i den nu omstridte Lære med fast Tillid at staa alene paa det ubedragelige Guds Ords Grund og, naar Gud taler, da ikke spørge om, hvad Skrækkeligt Menneskets blinde Fornuft deraf kan slutte. Og maatte Herren skjenke dem Naade til ogsaa at betænke, at menneskelig Fornuft selv af det Lidet, som vore Modstandere lader staa igjen af Naadevalgets Hemmelighed, f. Ex. Guds Forudvidende om, hvem der vil blive salig, hvem ikke, — uddrager de samme skrækkelige Lærdomme som uimodsigelig nødvendige Følgeslutninger, hvorfor da ogsaa Luther med saadan Sandhed siger: „Naar man skal faa det til at rime sammen, da vil vi ikke kunne beholde en eneste Artikel i vor Tro." (Luthers Verker, Walchs Udgave, XII, 1929.)

Chicago, Ill., 3die Oktober 1882.

For de tilstedeværende Delegater, som af Missourisynoden er valgte til Synodalkonferencens Møde dette Aar, undertegner sig i deres Navn og efter deres Paalæg deres Sekretær C. J. Otto Hanser.

Protest fra Synoden for Minnesota o. a. St.

Da den ærværdige Synode for Minnesota o. a. St. i Aar paa sit Møde i La Crosse, Wis., har besluttet:

1) at forstaa Konkordieformelens 11te Artikel derhen, at den ingenlunde handler om et Naadevalg i videre Forstand, men om et Valg i Ordets egentlige Forstand, som, grundende sig paa den almindelige Naadesraadslutning, er en Aarsag til deres Tro og Barnekaar, over hvilke det fra Evighed af er udgaaet, og med hvilket Gud har taget sine Udvalgtes Bestandighed i Troen og altsaa ogsaa deres Salighed saaledes i sin Haand, at disse, trods Djævelen, Verden og Kjødet, kan og bør være visse paa sin Salighed;

2) at den ikke vil pleie videre Synodal- og Kirkesamfund med de Personer og kirkelige Samfund, som ligeoverfor os og Andre forhaaner saadan Forstaaelse af den 11te Artikel af Konkordieformelen som falsk Lære, saalænge som de ikke ærligt tilbagekalder,

og da nu Hr. Prof. F. A. Schmidt trods al Belæring, Formaning og Bestraffelse offentlig har angrebet og forhaanet nævnte Lære som falsk og tillige har gjort fælles Sag med Saadanne, som har forkastet denne Lære og for dens Skyld er udtraadte af rettroende Synoder:

saa ser vi os nødte til at protestere mod Hr. Prof. F. A. Schmidts Antagelse som Delegat, saalænge som han ikke offentlig og ærlig har tilbagekaldt og bekjendt sin Uret.

Delegaterne for den evang.-luth. Synode for Minnesota o. a. St.
M. Tirmenstein. A. Paar.

Protest fra Synoden for Wisconsin o. a. St.

Da Hr. Prof. F. A. Schmidt ikke blot har givet Pastor Klindworth, som paa Grund af den stedfindende Uenighed i Læren om Naadevalget har skilt sig fra os, Plads i sit Blad „Altes und Neues" til at forhaane vor Synode, men ogsaa, trods forudgaaende og ham skriftlig tilsendt Protest fra Hr. Pastor Dowidat af vor Synode, personlig har indfundet sig i dennes Menighed og rakt sin Haand til at faa i Stand Splittelse i Menigheden i Oshkosh, hvorved han endog har beraabt sig paa, at han endnu hørte til Synodalkonferencen, og paa den Omstændighed, at han var valgt som Delegat til den forestaaende Forsamling af dette Samfund: saa holder vi, Medlemmerne af den for nærværende i Racine, Wis., forsamlede Pastoralkonference af Synoden for Wisconsin o. a. St., det for vor uafviselige Pligt at protestere mod Antagelsen af Hr. Prof. Schmidt som Delegat til Synodalkonferencen og at erklære, at vi, hvis han ikke gjør Bod, ikke mere anerkjender ham som en Broder, med hvem vore Delegater kan sidde sammen til kirkelig Raadslagning, men at vi anser ham som en Fiende, af hvem vi maa vente, at han kun vilde misbruge enhver videre Underhandling med ham.

J. Bading. F. H. Ernst. R. Adelberg. O. Schroeder.

Hvorledes vilde Johan Arnd og Christian Scriver have sine Skrifter forstaaede?

Paa det her fremsatte Spørgsmaal kunne vi ganske simpelt give det bestemte Svar, at de ubetinget vilde have sine Skrifter udlagte og forstaaede overensstemmede med vor lutherske Kirkes Symboler eller Bekjendelsesskrifter, den kristelige Konkordiebog af 1580. Paa disse Symboler vare de helligt forpligtede; under Ed havde saavel disse som Tusinder af andre lutherske Theologer høit og dyrt lovet ikke at ville prædike og lære noget Andet, end hvad der nøie stemmede overens med den lutherske Kirkes offentlig antagne Bekjendelse, og det fordi de vare fast overbeviste om, at den helt igjennem var grundet i Guds hellige Ord.

Den Religionsed, som de gamle Theologer maatte aflægge, var, om lidt forskjellig i Formen, dog af væsentlig samme Indhold overalt, hvor Konkordiebogen var antagen. Saaledes maatte Ordinanderne i de sachsiske Lande aflægge en Ed, hvori det blandt Andet heder: „I skulle love og sværge, at I......bestandig, uden nogen Svig ville forblive ved disse Landes rene Lære og kristelige Bekjendelse, saaledes som samme er grundet i de hellige Apostlers og Profeters Bøger, indeholdt i den første, uforandrede Augsburgske Konfession samt ogsaa gjentaget og fremlagt i den kristelige Konkordiebog, at I Intet derimod hverken hemmelig eller offentlig ville praktisere, og hvis I mærke, at Andre gjøre Saadant, at I da ikke ville tie dermed, men uden Sky strax aabenbare det" osv. Til denne Ed maatte Kandidaterne svare: „Alt, hvad jeg har talt og lovet, saaledes som det med udtrykkelige Ord er blevet mig forelagt, det vil jeg stedse fast og ubrødelig holde: saasandt hjælpe mig Gud ved Jesus Kristus, hans Søn, vor Herre. Amen."

Nu siger det sig vel selv for Enhver, der lægger Mærke til, hvad der staar i denne Religionsed, at den aldeles ikke hverken anviser eller tilsteder den, der aflagde den, at udlægge og forstaa Symbolerne, eftersom disse og hine Theologer i sine Skrifter maatte have udlagt og forstaaet dem (saaledes som jo dette nuomstunder læres os at være ret), men tvertimod at udlægge og forstaa Theologernes Skrifter efter Symbolerne, ja ikke at tie stille, men uden Sky strax at aabenbare det, hvis Nogen hemmelig eller offentlig lærer Noget, der strider imod den kristelige Konkordiebog.

Overensstemmende hermed have ogsaa vore gamle trofaste Theologer udtrykkelig erklæret sig om, hvorledes de ville have sine Skrifter udlagte og forstaaede af os. Og som Exempler hervaa skulle vi her

blot nævne de velbekjendte fromme lutherske Theologer Johan Arnd og Christian Scriver.

Saaledes skriver Christian Scriver i Forordet til sine Katechismusprædikener (1658): „Hvad endelig den behandlede Sag selv angaar, vil der forhaabentlig, og om Gud vil, Intet findes deri, som i mindste Maade afviger fra den eneste Rettesnor, den hellige Skrift, og næstefter den den uforandrede Augsburgske Konfession, den dyrebare Konkordiebog og andre af den evangelisk-lutherske Kirke godkjendte Bøger. Og ligesom jeg med Hjerte og Mund bekjender mig til denne Kirke og de nævnte Bøger og skal bekjende mig dertil, om Gud vil, indtil min salige Ende, saaledes vil jeg heller ikke have dette og Alt, hvad jeg lærer og skriver, forstaaet og udtydet anderledes end efter samme."

Og hvad Johan Arnd angaar, saa siger han ikke alene ved Slutningen af sin anden Bog om „Den sande Kristendom" saaledes: „Jeg vil venligen og kjærligen have den kristelige og gudfrygtige Læser mindet om, at ligesom jeg baade har holdt og holder mig stedse til vor rene Religions- og Troesbekjendelse, som den Augsburgske Konfessions Menighed (det er, den lutherske Kirke) holder sig til, og som i det Kirkeskrift, som kaldes Formula Concordiæ, er gjentagen, til hvilken jeg ogsaa her for Alle med Hjerte og Pen bekjender mig, saa vil jeg og, at dette mit Skrift ikke anderledes end efter samme vort Kirkeskrift og almindelige Bekjendelse skal forstaaes." Men i sit Testamente, dateret 22de April 1610, vidner han høitideligt for den treenige Gud, for den hellige kristelige Kirke og for alle hellige Engle: „Jeg har stedse med fuldt Vidende og godt Overlæg bekjendt mig til den første uforandrede Augsburgske Konfession og Formula Concordiæ, bekjender mig ogsaa endnu urokkelig dertil og agter aldrig nogensinde at antage og udbrede nogen anden Lære, men indtil min salige Ende ved Guds Naade at holde fast ved det rene, pure og klare Guds Ord, ved Profeternes og Apostlernes Skrifter og ved den Augsburgske Konfessions symbolske Bøger. Thi jeg ved og har under mange Kors, Anfegtelser og Forfølgelser erfaret, at ovennævnte min Bekjendelse er den rene, pure og usvigelige Sandhed, og beder den høie og trofaste Gud, min kjære Fader i Himmelen, og min Gjenløser, Jesus Kristus, at han i den Hellig Aands Kraft naadig vil opholde mig i denne Lære, Tro, Erkjendelse og Bekjendelse indtil mit sidste Suk."

Saaledes have vi nu hørt, hvorledes disse to Guds Mænd have udtalt sig om sit Forhold til vor Kirkes Bekjendelse. Og sandelig, de

stode i denne Henseende ikke alene. Men naar de nu her saa bestemt, ja saa indstændig formane os til at udlægge og forstaa deres Skrifter efter „den dyrebare Konkordiebog", saa er det vel selvsagt, at vi, saafandt vi have nogen Kjærlighed til disse Mænd, ikke handle imod deres udtrykkelige Begjæring, men trolig tage deres Ord her til Følge. Endelig skal den store Høiagtelse og Kjærlighed, Arnd og Scriver saa freidig lægger for Dagen angaaende den kristelige Konkordiebog, det herlige Vidnesbyrd, de give den, bevæge os til ogsaa i denne Henseende at følge dem, saaledes at vi med Flid stræbe efter ret at lære at kjende og sætte Pris paa, hvad det dog er for en usigelig kostelig Skat, Gud har skjenket os i vor lutherske Kirkes Symboler, for at vi ogsaa trolig maa omgaaes dermed, trolig holde os til dem for derefter at prøve enhver Lære, man kommer til os med under luthersk Navn, og trolig bevare dem til vore Efterkommere, ligesom vore gamle Fædre have bevaret dem til os.

Vi slutte med nogle Ord af den store Straßburger-Theolog Johan Konrad Dannhauer: Han siger nemlig etsteds i sine Katechismusprædikener: „Saaledes skulle vi nu ogsaa forvare, hædre og forsvare vore Symboler eller Troesfaner indtil vor Død, saa at end ikke det mindste Bogstav eller en Tøddel deraf bliver forandret; vi skulle ikke lade os føre bort derfra, men forholde os ligesom hine Folk hos Irenæus, der intet Andet have villet høre, end hvad der stemmede overens med deres Symbol. Thi dette er det bedste Patrimonium og Arvegods, vi kunne efterlade til vore Efterkommere."

Fr.

Kirkelige Efterretninger.

Pastor Rasmussen har udstedt et Opraab til den norske Synodes Menigheder. Dette Opraab begynder med den svære Beskyldning, at „en Lære om Udvælgelsen og Omvendelsen, før ukjendt iblandt os, er kommen til os fra Missouri-Synoden". Hermed erklæres da ogsaa den største Del af den norske Synodes Prester for at føre en saadan Lære, ikke alene om Udvælgelsen, fordi de have fulgt den Fremstilling, som dog vitterligen den ældste lutherske Kirke og dens Bekjendelse har brugt, men ogsaa angaaende Omvendelsen, hvor de dog have alle anseede Lærere i den lutherske Kirke ogsaa fra den senere Tid paa sin Side. At denne Lære om Omvendelsen, der forkaster al Menneskets Evne til selv at medvirke til sin Omvendelse, før skulde have været ukjendt iblandt os, vilde være et altfor sørgeligt Vidnesbyrd om os.

Dernæst klandres i dette Opraab Synodalkonferentsen, fordi den ikke har ladet sig nøie med at undersøge, om Delegaternes Fuldmagt er i Orden, men ogsaa har villet anvende kristelig Tugt og negtet en

Delegat Optagelse, som den fandt havde gaaet frem paa en ukristelig Maade uden at ville lade sig overbevise derom. Pastor Rasmussen fremstiller det, som om denne Tugt dog egentlig skete for Lærens Skyld, skjønt det gjentagende blev erklæret og paavist, at dette ikke var Grunden.

Pastor R. forsvarer i dette Opraab Prof. Schmidts Optræden i Oshkosh og andre Menigheder. Efter dette Princip maa det da være end mere forsvarligt, om Prof. S. i sin egen Synode vilde komme, hvor han kunde, og arbeide til, at vore Menigheder afskedigede de fleste af sine Prester og splittede sig for den samme Læres Skyld.

Pastor R. raader i dette sit Opraab ogsaa Synodens Menigheder til at fatte Beslutninger om, at vor Synode bør træde ud af Synodalkonferentsen. Vi kunne da ikke forstaa Andet, end at dette Raad arbeider til en Splittelse ikke blot mellem vor og de andre lutherske Synoder, med hvem vi hidtil have staaet i broderlig Forbindelse, men ogsaa til Splittelse inden vor egen Synode.

Med Arbeidet til Fred og Enighed i den lutherske Kirke herover vilde det saaledes se sørgeligt ud, dersom dette Opraab skulde blive taget tilsølge.

— Ogsaa Pastor Valdeland er nu optraadt med en Henvendelse til Prester og Menigheder, offentliggjort i Prof. Schmidts Blad „Lutherske Vidnesbyrd" No. 21. Den adskiller sig fra Past. Rasmussens Opraab derved, at den ikke som dette henvender sig blot til Menighederne, men ogsaa til Presterne, og dernæst derved, at den ikke henvender sig til alle Synodens Menigheder, men kun til de Prester og Menigheder, „som er enige med Prof. Schmidt i Læren om Naadevalget". Men ellers er den meget stærk og vidtgaaende i sine Domme og Forslag. Missourisynodens Lære lige fra dens vestlige Distrikts Synodalberetning af 1877 kaldes Gang paa Gang falsk, kalvinistisk og kalviniserende. Synodalkonferencens Fremgangsmaade kaldes „uretfærdig, ukristelig og ugudelig". Denne sidste Dom er Past. Valdeland rede til at fælde allerede den 10de November; thi da er hans Artikel skreven, og hvor yderst Lidet forelaa dog ikke dengang af de Oplysninger, som var fornødne til at fælde en upartisk Dom! Prof. Schmidts hele Fremgangsmaade forsvares og roses i de stærkeste Udtryk, medens hans Modparts, ogsaa i den norske Synode, heltigjennem dadles, forkastes og mistænkeliggjøres. Det heder om Stridens Begyndelse, at „S. søgte ad privat Vei gjentagende at bringe .... Dr. Walther og Andre....til Erkjendelse"; og dog er det forlængst oplyst — bl. A. i No. 6 af dette Blad —, hvor yderst Lidet Prof. S. gjorde for ad privat Vei at virke paa Missourierne, og hvorledes han ikke af egen Drift, men dreven af Andre, gjorde det Lille, som han gjorde. Om Missourisynodens vestlige Distriktsmøde af 1879 siger Past. V., at man „her brændemærkede offentlig og henviste til Djævelen den Mand, som privat havde paavist det Falske i W.'s Lære"; og dog er det klart, at forsaavidt Missourierne blandt de „Modstandere", de ved hint Møde talte om, ogsaa tænkte paa Prof. S., saa kunde Ingen vide dette uden de Faa, som „ad privat Vei" vidste om, at han havde fundet Feil ved Missouriernes Lære.

Past. Valdeland fortæller dernæst en Del Ting fra vore Prestekonferencer. Allerede ved den, som holdtes i Decorah i Januar 1880

lige efter Stridens offentlige Udbrud, „blev", siger han, „S. anklaget for at have syndet ved at optræde offentlig mod Dr. Walther". Der blev endog fremlagt Forslag om, at Prestekonferencen skulde erklære dette; „men Forslaget blev ei stemt over; thi de fleste af de forsamlede Prester troede, at S.'s Lære var den rette, og at hans Angreb paa Walthers Lære var berettiget." Hertil kan bemærkes, at den allerstørste Del af Konferencens Tid optoges med at forhandle Læren, og at der først den sidste Dag blev fremlagt Forslag om at misbillige Prof. S.'s Fremgangsmaade. Dette Forslag blev kun lidet diskuteret og ikke stemt over; men den væsentlige Grund hertil var, at Prof. S. maatte reise den sidste Dags Middag, og det ansaaes ubilligt at fælde en saadan Dom over ham, naar han ikke var tilstede. Dette var i det Mindste Hovedgrunden hos dem, som virkelig for sin egen Del troede at maatte misbillige S.'s Færd. Hermed skal det ikke negtes, at de fleste af de Tilstedeværende mente, at S. havde Ret i sine Anker over Missouriernes Lære; men ogsaa af Saadanne, som ikke var enige heri, erklæredes det, at de dermed ikke dømte S. selv for falsk Lære. Der er derfor vist liden Grund til at klage over den Medfart, S. led paa dette Møde.

Vi kan her ikke gjennemgaa alt det, som Past. V. siger om, at Prof. S. hele Tiden er den Angrebne og Forfulgte; meget af dette har været eller vil forhaabentlig blive andetsteds belyst. Men naar han fra Østlige Distriktskonference i Manitowoc i April (skulde vel være Marts) 1880 fortæller, at en af Deltagerne der anklagede S. for falsk Lære, saa burde han dog ogsaa have oplyst, at denne Konference med Stemmeflerhed vedtog en Misbilligelse af S.'s Færd. Naar Past. V. ogsaa vil finde en Selvmodsigelse deri, at man snart har talt om to Læreformer, der kunde taales ved Siden af hinanden, snart atter beskyldt S. for falsk Lære, saa burde han dog kunne indse, at, om der end er to Læreformer, som begge kan være rigtige, og om man end længst mulig vil haabe, at Forskjellen mellem os kun er en saadan Forskjel i Formen, saa kan Angrebet paa den „Form", som vi foretrækker, blive saa voldsomt, og der kan i Stridens Løb komme saadanne Udtalelser, at man nødes til at frygte, at her dog maa være en virkelig Læreforskjel tilstede. Og ikke heller maa man tage det meget fortrydeligt op, om saadan Frygt i Stridens Løb undertiden kommer til at ytre sig tidligere og voldsommere, end den egentlig burde.

Naar der fra vor Side har været arbeidet for, at man ikke skulde forhaste sig, men tage sig den fornødne Tid, saa giver Valdeland det Skin af, at dette kun er ussel Kirkepolitik, ja han gaar saa vidt i sin Dom over os, at han siger, „at S. nu lider Forfølgelse for Retfærdigheds Skyld, saa at det nu er blevet opfyldt paa ham, hvad Jesus siger: 'De skulle udelukke eder af Synagogerne, ja den Tid skal komme, at hver den, som ihjelslaar eder, skal mene, han viser Gud en Dyrkelse'." Dette Jesu Ord er opfyldt paa Prof. Schmidt! Vi, som har staaet imod ham i denne Lærestrid, beskyldes for — ja vor Pen vægrer sig for atter at nedskrive det. Ligeoverfor saadanne Domme ophører al Forhandlnig.

Vi kan da ikke undres paa, at Past. Valdeland ikke længere vil søge disse Ting ordnede ved vore Prestekonferencer og Synodemøder, men vil have et særskilt „større Møde, hvor Prester og Lægfolk, som er

enige med S. i Læren, kan samles, for at man", siger han, „med hinanden kunde raadslaa om, hvorledes vi i Fremtiden bør stille os til vore Modstandere og deres Naadevalgslære".

Mærkeligt er det, at Past. Valdeland ogsaa vil have Prester og Menigheder til at protestere mod Prof. Stubs Færd, forsaavidt som denne „ved sin i Trykken udgivne Bog om Naadevalget har forsvaret Walthers falske Lære". Om denne Bog har dog selv Prof. Schmidt sagt: „Tør jeg end ikke sige, at Forskjellen mellem hans Fremstilling af Udvælgelseslæren og min egen er ganske liden eller ubetydelig, saa kan jeg dog paastaa med temmelig Bestemthed, at jeg ikke har rettet mine Angreb for falsk og sjælefordærvende Lære paa en saa maadeholdende og forholdsvis uskyldig Fremstilling af den fra min egen afvigende saakaldte Læreform." Pastor Valdeland dømmer, som vi ser, strengere. Men af Vigtighed er det, at han erkjender den Lære, Prof. Stub der har fremstillet, som Walthers Lære, Noget, som ogsaa er Prof. Stubs egen Mening. Her har da vort Folk, som ikke kan læse Walthers egne Skrifter, Anledning til at se hans Lære; man har Past. Valdelands Attest for, at det er Walthers. Valdeland kalder den falsk, men Prof. Schmidt kalder den „forholdsvis uskyldig". Vi haaber, en uhildet Læser vil finde den aldeles uskyldig, ja ganske ren og ret.

— Tjeran Johnsen har i „Norden" offentliggjort en Beretning om et Møde i Norway Grove Menighed, der desværre ikke er noget eneftaaende Exempel paa den Stridsmaade og Aandsretning, som i den senere Tid fra visse Hold er indført, og mod hvilken Mange ikke kan taale, at kristelig Tugt anvendes. Om den Mand, der vel i snart 30 Aar har været ham en alvorlig, tro og nidkjær Sjelesørger, kan han nu skrive saaledes:

„Pastor H. A. Preus oplæste en noget lang Bekjendelse om sin Tro og Lære om Naadevalget. Denne Bekjendelse stod i et saa nært Aandsslegtskab med Prof. Stubs Bekjendelse og Fremstilling af nævnte Lære, at man kunde fristes til at tro, at Professoren muligens kunde havt sine Fingre med i Fadet. Bekjendelsen gik rundt 'status controversiæ', som Katten omkring 'heit graut', og det var vanskeligt, om ikke umuligt, for almindelige Lægfolk at kunne paapege et bestemt Punkt, der indeholdt bevislig falsk Lære. Men det gik os Lægfolk her, som saa ofte er Tilfældet: 'We can't analyze but smell'."

At han hos sin gamle Prest ikke kan paavise nogen falsk Lære, derover klager han, i Stedet for at glæde sig; det skal være nok til at faa denne Prest afskediget, at man mener at kunne „lugte" falsk Lære i hans Bekjendelse. Man vil absolut alligevel tillægge Missouri-Synoden og os en Lære, som den og vi hade og afsky, og naar vi ikke ville forklare, hvad Gud i sit Ord ikke har forklaret os, saa kommer den smukke Lignelse om Katten, hvormed man desværre ogsaa altfor snart angriber Vorherre selv. At Prof. Stubs Bekjendelse, der har været rosende omtalt af mange anseede Lærere ogsaa i Norge, skulde være saa fæl at røre ved, vil neppe Nogen, der ikke er altfor meget fanatiseret, finde. Selv Prof. Schmidt giver den jo det Vidnesbyrd, at det er en „maadeholdende og forholdsvis uskyldig Fremstilling af den fra hans (Schmidts) egen afvigende saakaldte 'Læreform'."

Entered at the post office at La Crosse as second-class postal matter.